

[Povl Brøndsted]

rende det frie skolevalgs betaling. Nu må vi jo være opmærksom på, at kostungdomsskolerne er noget af det mest succesfulde, vi har inden for vores skoleformer. De har haft et stigende, et fordoblet elevtal i løbet af få år. De har fået stigende tilskud, de har formået at være dem, der har dannet rammen for videreførelsen af det, der er den gamle højskole. Dermed mener jeg, at der er mere højskole i efter- og ungdomsskoler, end der måske er på en del af de såkaldte højskoler. Det er en utrolig kulturel værdi, at disse skoler har forstået at danne rammen omkring højskoleformen.

Kommer vi ud til vore ungdomsskoler, møder vi altid nogle utrolig velplejede og veludbyggede lokaliteter. Man må nok sige, at det ikke er sådan, at de har suget på labben. Måske kan man sige, at der er kommet lidt for mange nye, som ikke har haft det helt faste og sikre grundlag som skoler, som er deciderede egenskoler eller skoler, der er bygget op om en idé, et holdningsområde. Men vel, det er de store, veludbyggede skoler, der danner grundlaget i billedet af efterskoler og ungdomsskoler.

Når de har været så succesfyldte, skyldes det nok også, at folkeskolens ældste klasser har haft en vis form for krise. Der er ingen tvivl om, at der er mange ældsteklasser, der har svært ved at fange eleverne og både at være animerende nok til de dygtigste og have mulighed for at give tilbud, som også rammer evnerne hos dem, der måske er mindre boglige. Derfor er det jo vigtigt, at vi har efterskolen som et supplement, som en valgmulighed i de ældste klassers skolemulighed.

Der kunne måske være grund til her i parentes at sige, at mange af vore kommuner burde se på, om ikke vi skal have en ny folkeskolestruktur. Vi ved, hvordan der mange steder er stor modstand mod, at man nedlægger små skoler. Hvis man måske kunne komme over i en struktur, hvor man i højere grad sagde: Vi beholder de yngste klasser i nærsamfundet og centraliserer så de ældste klasser og laver noget, der kunne kaldes »kommunernes ungdomsskole« på én skole eller flere alt efter kommunens størrelse.

Det er i hvert fald sikkert, at kommunerne sparer, når eleverne tager på efterskole. 10. klasse er en dyr klasse, der har utrolig mange tilbud og ikke altid ret mange elever. Derfor er det helt givet, at kommunerne sparer, når eleven tager på en kostskole.

Der skal være en ganske naturlig deling imellem kommune, stat og brugerbetaling til finansiering af elevernes ophold på en kostskole. Kommunerne bør lade pengene følge eleven. Det er jo egentlig så logisk, at når man sparer, så skal pengene følge eleven, så de kommer derhen, hvor skoleopholdet bliver taget.

Staten giver et tilskud, fordi vi ønsker, at denne skoleform skal komme med det meget vigtige tilbud om miljøsifte og måske lidt frigørelse fra de familiebindinger, der er. Man har jo tit hørt, at der har været nogle småproblemer i den aldersgruppe i forhold til forældre, men efter et efterskoleophold har tingene egentlig løst sig, og forholdene er blevet meget bedre.

Endvidere tror jeg, det er meget vigtigt, at der netop på ungdomsskolerne er en kombination af det praktiske og det boglige, og derfor er der grund til at animere til det også med statsmidler. Og endelig skal brugerbetalingen være sådan, at der er en rimelighed i prisen, det vil sige, at den i nogen grad skal stå i forhold til, hvad det koster at have en ung boende hjemme, og at det skal være sådan, at faktisk alle har en mulighed for det. Bliver brugerbetalingen for stor, risikerer vi, at det bliver dels de riges børn og dels dem, der betales for af det offentlige. Der skal være en balance, så også mellemgruppen i økonomisk henseende har mulighed for det.

Jeg mener ikke i relation til efterskoler og ungdomsskoler, at vi står over for et problem, men vi står over for en opgave, og den opgave kan løses ved forhandlinger, og her mener jeg først og fremmest, det er et spørgsmål om forhandlinger med kommunerne om, at det, de sparer ved, at unge tager på anden skole end den kommunale, er også penge, der skal følge med dem.

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg lyttede med meget stor interesse til hr. Povl Brøndsteds udsagn om, at kommunerne sparer, når en elev vælger en fri kostskole. Hr. Povl Brøndsted understregede i flere sætninger, at der er tale om en besparelse for kommunen, når en elev vælger en anden skole.

Det synes jeg er interessant netop i denne debat, og jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Povl Brøndsted, om det synspunkt vil indgå i de forhandlinger, som nu skal optages med Kommunernes Landsforening. Er det et syns-